

ספירת העומר ושבועות

על הדרך המובילה לרגע הגדול – האם יש משמעות לדרך?

א. ויקרא כג, טו-טז

וספרתם לכם ממחרת השבת, מיום הביאכם את עמר התנופה - שבע שבתות תמימת תהינה. עד ממחרת השבת השביעת תספרו חמשים יום, והקרבתם מנחה חדשה לה'.

ב. דברים טז, ט-י

שבעה שבעות, תספר-לך: מהחל חרמש בקמה, תחל לספר שבעה שבעות. ועשית חג שבעות לה' אלהיך, מסת נדבת ידך אשר תתנו, כאשר יברכה ה' אלהיך

שאלות להבנת המקורות

- ממתי עד מתי סופרים את ספירת העומר?
- האם אתם חושבים שהמספר (שבעה שבועות) הוא סתמי או בעל משמעות?
- על פי המקורות המופיעים למעלה מדוע צריך לספור?

ג. ספר החינוך ש"ו

כי היא כל עיקרון של ישראל ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוונו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המניין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא. וזהו שאנו מונין לעומר, כלומר כך וכך ימים עברו מן המנין, ואין אנו מונין כך וכך ימים יש לנו לזמן, כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיע אל הזמן, ועל כן לא נרצה להזכיר בתחילת חשבוננו ריבוי הימים שיש לנו להגיע לקרבן שתי הלחם של עצרת.

שאלות להבנת המקור

- מה אנחנו מבטאים בספירה של כל יום בין פסח לשבועות?
- על ספירת העומר אין מברכים ברכת "שהחיינו" כמו במצוות אחרות שגם אותן מקיימים פעם בשנה, למשל הדלקת נר חנוכה או נטילת לולב. מדוע?

ד. מצווה בהמתנה

פעם אחת במוצאי השבת הלך רבי יצחק מוורקי עם חסידיו לקיים את ברכת "קידוש הלבנה". היה זה בימי החורף, ועננים כבדים הסתירו את הירח, ומנעו מהם לראותו ולברך את הברכה. לאחר שהמתין הרבי זמן רב, ראה כי קשה הדבר על החסידים להמתין כך בקור העז. אז פנה אליהם ואמר: "הנה נאמר – 'מצווה גוררת מצוה' (משנה, אבות, פרק ד משנה ב). אפשר להסביר זאת כך – 'מצווה גוררת' היא המצווה הנגזרת ומתעכבת ואינה מצליחה לבוא לידי גמר. גם מצווה כזאת – 'מצווה' היא. ואפילו זמן ההמתנה וההכנה שלפני המצווה – גם הוא נחשב למצווה."

לקוח מזושא

גרסת המקור מופיעה באהל יצחק, תרע"ד

שאלות להבנת המקור

- איך ניתן להבין את ספירת העומר על פי ר' יצחק מוורקי?
- האם ר' יצחק מוורקי "העלה" או "הוריד" את ספירת העומר מהתיאור של ספר החינוך (סעיף ג')?

ה. האוצר מתחת לגשר

כמה פעמים חלם ר' אייזיק כי עליו לנסוע לעיר פראג, ושם סמוך לחצר המלך מתחת לגשר, עליו לחפור באדמה, ואם יעשה כן ימצא אוצר גדול ויתעשר. נסע ר' אייזיק לפראג והלך אל הגשר הסמוך לחצר המלך. אבל עמדו שם חיילים על משמרתם יומם ולילה, ופחד ר' אייזיק לחפור באדמה ולחפש את המטמון. מרוב צערו על הדרך הארוכה שעשה לשווא ועל שישוב לביתו בחוסר כול, החל ר' אייזיק לצעוד סמוך לאותו הגשר לכאן ולכאן, כשהוא עסוק במחשבותיו. כך עשה כל אותו היום, ורק כשירדה החשכה הלך לישון באכסניה. כך עשה גם ביום השני וביום השלישי. בשעת בוקר מוקדמת היה הולך אל המקום, מטייל ומשוטט בו, עסוק במחשבות קודרות, ורק לעת ערב היה עוזב את המקום. הקצין הממונה על חיל המשמר שבמקום, הבחין ביהודי העני הולך וסובב את הגשר יום יום, והוא כולו כפוף ונתון בצער גדול. קרא לו הקצין שיבוא אליו ושאל אותו במלים רכות: "מה אתה מחפש? ולמי אתה מחכה במקום זה כבר כמה ימים?" סיפר לו ר' אייזיק את כל העניין, כיצד חלם כמה לילות ברציפות כי כאן טמון אוצר גדול, וכי למטרה זו טרח ובא עד פראג. אז צחק הקצין ואמר לו: "האם היה כדאי שתיסע דרך ארוכה כל כך רק בגלל חלום? מי מאמין בכלל לחלומות? הנה גם אני חלמתי שעליי לנסוע לקרקוב, וכי שם ישנו אדם ששמו 'אייזיק-רב-יוקל'ס', ואם אחפור בביתו של יהודי זה תחת התנור והכיריים אמצא אוצר גדול. האם אפשר להאמין לחלומות? הלוא אין בהם ממש! ולחשוב כי לשם כך אסע עד קרקוב! ואתה – שטות גדולה עשית שבאת לכאן."

כששמע ר' אייזיק את דברי הקצין, הבין כי כל נסיעתו אל המקום לא הייתה אלא כדי שישמע דברים אלו, וידע כי האוצר אינו נמצא כאן אלא בביתו. כעת עליו לחפור בביתו ולחפש את האוצר. חזר ר' אייזיק לביתו וחיפש תחת התנור והכיריים, ואכן מצא את האוצר והתעשר. מכספו זה בנה את בית הכנסת הקרוי על שמו – "רַב-אֵיזיק-רַב-יוֹקֵל'ס שוֹל". "אכן כך הדבר," הוסיף ר' בונים מפשיסְקָה, "כל חסיד צעיר ראוי לו שידע, כי כשיגיע אל הרבי או הצדיק יגלה כי האוצר אינו שם, ואין לו דבר לחפש אצל הרבי, אלא בביתו. וכשיבוא אל ביתו – שם יחפש ויחפור ככל יכולתו, ובוודאי שימצא. כפי שנאמר: 'יגעת ומצאת – תאמין' (על פי תלמוד בבלי, מגילה, דף ו עמוד ב). ועוד נאמר: 'פִּי קְרוֹב אֵלַיךְ הַדְּבָר מְאֹד' (דברים ל, יד). קרוב אליך הדבר – קרוב ממש!"

לקוח מזושא

גרסת המקור מופיעה בשמחת ישראל, תר"ע

שאלות להבנת המקור

- על פי סיפור זה איזו משמעות יש לדרך?
- על פי סיפור זה, האם ספירת העומר הכרחית כדי להגיע לחג מתן תורה?

ו. ירמיהו ב, ב'

הֲלֹךְ וְקִרְאתָ בְּאָזְנֵי יְרוּשָׁלַיִם לֵאמֹר: כֹּה אָמַר ה', זְכֹרְתִי לְךָ חֹסֵד נְעוּרַיִךְ, אֲהַבֵּת כְּלוּלֹתַיִךְ, לְכַתֵּף אַחֲרֵי בְמִדְבָר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה.

שאלות להבנת המקור

- על פי פסוק זה איזו משמעות יש לדרך במדבר המקדימה את קבלת התורה?